

Ekim 2019 Afrika Haberleri

Hapishaneyi sel bastı, 228 mahkum firar etti

Batı Afrika ülkesi Nijerya'nın Kogi eyaletinde 228 mahkumun firar ettiği bildirildi.

Nijerya'da Kogi Eyaleti Güvenlik Danışmanı ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Jerry Omodara, basına yaptığı açıklamada, eyaletin Kotonkarfe bölgesinde şiddetli yağışların yol açtığı selde 500'e yakın hükümlünün bulunduğu bir hapishanenin duvarının zarar gördüğünü söyledi. Olay sonrası 228 mahkumun hapishanedeki bazı güvenlik güçlerini de yaralayarak firar ettiğini belirten Omodara, bazılarının bölge sakinlerince yakalanıp polise teslim edildiğini kaydetti.

Omodara, bölgeye güvenlik güçlerinin sevk edildiğini ve firari mahkumları arama çalışmalarının sürdüğünü ifade etti.

30/10/2019

<https://tr.sputniknews.com/afrika/201910301040509206-hapishaneyi-sel-basti-228-mahkum-firar-etti/>

Araştırma: 'Cennet Bahçesi' Afrika'da ortaya çıktı

Yapılan bir araştırmada, insanlığın anavatanı olarak isimlendirilen 'Cennet Bahçesi'nin (Garden of Eden) Afrika ülkesi Botsvana'da olduğunu iddia edildi. Araştırma DNA testine dayanıyor. Bu görüşe bilim insanlarının nasıl tepki vereceği merakla bekleniyor.

Nature dergisinde yayımlanan araştırmaya göre insanlığın ilk memleketi ülkenin kuzeyindeki Zambezi nehrinin güney kısımları. Araştırmaya göre insanlık yaklaşık 200 bin yıl önce ortaya çıktı. 70 bin yıl civarında burada yaşayan ilk insan, 110 bin ila 130 bin yıl önce bu bölgeden göç etti.

Sidney Üniversitesi'nden Profesör Dr. Vanessa Hayes araştırmaya başkanlık etti. Hayes'in verdiği bilgiye göre Güney Afrika ve Nabibya'daki gönüllülerin verdiği kan örnekleri "mitogenome" adı verilen DNA kodu ile karşılaştırıldı. Vanessa Hayes, "mitogenome"i "geçmişini çok eskiye dayanan annelerimizin bir zaman kapsülü". Bu DNA kodu, nesiller boyunca yavaşça gerçekleşen değişimleri biriktiriyor.

Hayes'e göre anatomik olarak modern insan türünün yaklaşık 200 bin yıl önce Afrika'da görüldüğü son zamanlarda gayet netleşen bir bilgiydi. Üzerinde tartışılan ise insanlığın ilk memleketinin tam olarak neresi olduğuydu.

Şanlıurfa'daki Göbeklitepe'de olduğu da iddia edildi

Bir çobanın hayvanlarını otlatırken bulduğu Şanlıurfa'daki Göbeklitepe antik kenti, dünyanın en eski arkeolojik keşfi olarak değerlendiriliyor. Kazıları yöneten Alman Arkeolog Klaus Schmidt, "Tüm kanıtlar gösteriyor ki burası insanlığın doğduğu yer. Göbekli Tepe, Adem'le Havva'nın yaşadığı Cennet Bahçesi'ndeki bir tapınaktı" sözleriyle bu konuda tartışma başlatmıştı.

30/10/2019

<https://tr.euronews.com/2019/10/30/arastirma-hz-ademin-yasak-elmay-yedigi-cennet-bahcesi-afrikada-ortaya-cikti>

Rusya'nın Afrika ülkeleriyle ekonomik işbirliği

23-24 Ekim tarihlerinde Rusya'nın Soçi kentinde Birinci Rusya-Afrika Zirvesi yapıldı.

Zirvesi kapsamında gerçekleşen fuarda **Rusya ve Afrika ülkeleri** arasında toplam maliyeti 72 milyar TL olan 50'den fazla anlaşma imzalandı.

Zirvenin açılış konuşmasını yapan Rusya Devlet Başkanı Putin, gelecek dört ila beş yılda karşılıklı ticaret hacmini iki katına çıkarmayı amaçladıklarını açıkladı.

Rusya'nın Afrika ülkeleriyle ekonomik işbirliğine dair bilgiler, Sputnik'in hazırladığı infografikte.

Rusya'nın Afrika ülkeleriyle ekonomik işbirliği

Rusya ile Afrika ülkeleri arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin dinamiği

Rakamlarla ekonomik işbirliği

47 milyar dolar

2003 yılından beri Rusya'nın Afrika ülkelerine gerçekleştirdiği yatırım hacmi

140%

10 yılda Rusya ile Afrika ülkeleri arasındaki karşılıklı ticaret hacminde görülen artış

~80%

Rusya'nın Afrika'da gerçekleştirdiği mineral kaynak keşfi ile ilgili projelerin payı

~30%

Rusya'nın Afrika ülkeleriyle ticaretinde tarım sektörünün payı

2,2 milyar dolar

Rusya'nın Afrika ülkelerinden yaptığı tercihli ithalat hacmi**

32%

10 yıl içinde Rusya'nın Afrika ülkelerinden yaptığı ithalat hacmindeki artış*

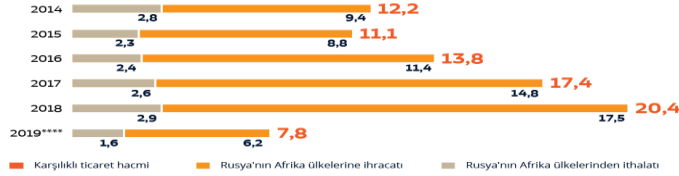
178%

10 yıl içinde Rusya'nın Afrika ülkelerine gerçekleştirdiği ihracat hacmindeki artış*

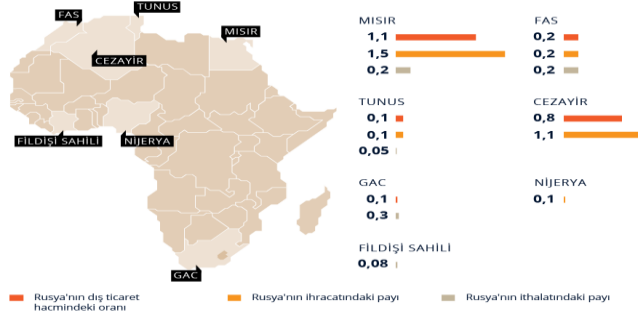
14,3 milyar dolar

Rusya'nın Afrika'ya gerçekleştirdiği hammadde olmayan enerji dışı ihracat hacmi***

Rusya'nın Afrika ülkeleriyle ticaret hacmi (milyar dolar)

Rusya'nın Afrika'daki en önemli ticari ortakları*** (%)

Rusya'nın Afrika ülkeleriyle ticaret hacminin yapısı

Rusya'nın Afrika'ya gerçekleştirdiği ana ihracat kalemleri

- Gıda ürünleri ve tarımsal hammadde
- Makina, teçhizat ve ulaşım araçları
- Metaller ve ürünleri
- Mineral ürünler
- Kimya ürünleri

Rusya'nın Afrika'dan yaptığı ana ithalat kalemleri

- Gıda ürünleri ve tarımsal hammadde
- Kimya ürünleri
- Kimya ürünleri
- Mineral ürünler
- Makina, teçhizat ve ulaşım araçları

Başlıca işbirliği alanları

- Petrol ve doğalgaz projelerinin gerçekleştirilmesi
- Doğal kaynakların keşfi ve üretimi
- Nükleer enerji tesislerinin yapımı
- Doğalgaz boru hattı ile başka ulaşım ve enerji altyapısı projelerinin gerçekleştirilmesi
- Tarım ürünleri sevkiyatları
- Yüksek teknolojiler alanındaki işbirliği
- Serbest ticaret bölgeleri kapsamında işbirliği
- Üretim zincirleri çerçevesinde işbirliği

Rusya ile Afrika'nın en büyük ortak projeleri

- Mısır'da Rus sanayi bölgesinin kurulması
- Mısır'ın ilk nükleer güç santralinin yapımı
- Güney Afrika Cumhuriyeti'nde küçük kapasiteli hidroelektrik santralini yapımı
- Güney Afrika Cumhuriyeti'nde ilk güneş enerjisi santralini yapımı
- Nijerya ile nükleer güç santralini yapımı ve işletimi, nükleer araştırma merkezinin kurulmasına dair anlaşma
- Zambiya'da nükleer bilim ve teknoloji merkezinin kurulmasını öngören proje
- Sudan'da Afrika'nın en büyük petrol rafinerisinin kurulması
- Dardenvejl isimli büyük platin madeninin işletilmesi konusunda Zimbabve ile işbirliği
- Nükleer enerjinin barışçıl amaçlarla kullanımı alanında Kongo, Ruanda ve Zambiya ile işbirliği
- Angola ile elmas üretimi ve hidrolik enerji alanında işbirliği
- PGine Körfezi'ndeki ülkelerde petrol keşfi ve arama çalışmaları
- Gine Cumhuriyeti'ndeki Dian-Dian boksit madeninin işletilmesi
- Mozambik sahilinde doğalgaz ve petrol yataklarının tespitine yönelik keşif ve arama çalışmaları

* 2008-2018 yıllarında

*** 2018 yılı itibarıyla

** 2016-2019 yıllarında

**** 2019 yılının ilk 6 ayı itibarıyla

Kaynaklar: customs.ru, russian-trade.com, ravnison2030.com, exportcenter.ru

28/10/2019

<https://tr.sputniknews.com/infografik/201910281040489884-rusyanin-afrika-ulkeleriyle-ekonomik-isbirligi/>

Rusya, Nijerya'nın kara sularında petrol çıkarabilecek

Rusya, Afrika'nın petrol devi Nijerya ile imzaladığı mutabakat zaptı kapsamında, bu ülkenin kara sularında petrol arayıp çıkarabilecek.

Nijerya Devlet Başkanı Muhammed Buhari'nin danışmanlarından Garba Shehu tarafından yapılan yazılı açıklamada, iki ülke arasında imzalanan mutabakat zaptıyla Rusya'nın Nijerya'ya petrol aranması, çıkarılması ve işlenmesi alanında destek vereceği bildirildi.

Soçi'de düzenlenen "Rusya-Afrika Ekonomik Forumu"nda varılan anlaşma kapsamında Rusya, Nijerya karasularında petrol arama çalışması da yürütebilecek.

NİJERYA, Mİ-35 HELİKOPTERLERİ ALIMI İÇİN RUSYA İLE ANLAŞMAYA VARDI

İki ülke arasındaki mutabakat zaptını Nijerya Ulusal Petrol Şirketi (NNPC) Direktörü Mele Kyari ile Rusya'nın lider petrol şirketi Lukeoil başkanı Vagit Alekperov imzaladı.

Nijerya, Soçi'de düzenlenen forumda, Mi-35 helikopteri alımı için Rusya ile anlaşmaya varmıştı.

25/10/2019

<https://tr.sputniknews.com/afrika/201910251040468928-rusya-nijeryanin-kara-sularinda-petrol-cikarabilecek/>

Orta Afrika, topraklarında bir Rus askeri üssünün açılması olasılığını değerlendiriyor

Orta Afrika Devlet Başkanı Francois Faustin-Archange Touadera, ülkesinde bir Rus askeri üssünün kurulması olasılığını değerlendirdiklerini söyledi.

Sputnik'e konuşan Touadera, Orta Afrika'da bir Rus askeri üssünün kurulması olasılığını değerlendirdiklerini ifade etti.

Touadera, "Savunma bakanlığımız ve Rusya Savunma Bakanlığı ile olasılıkları görmek adına bu konuda çalışmalarımız sürüyor" dedi.

Touadera, Moskova'nın Orta Afrika'ya yeni silah sevkiyatı yapmasını da istediklerini kaydetti. Ocak ayında Rusya'nın Orta Afrika Cumhuriyeti (OAC) ordusunun silahlandırılması için yardım sunan tek ülke olduğunu kaydeden OAC Savunma Bakanı Marie-Noelle Koyara, ülkelerinde Rus askeri üssü kurulabileceğini söyledi.

Touadera'nın açıklaması, Afrika ile Rusya arasındaki ilişkilerin geliştirilmesini amaçlayan Soçi'deki iki günlük Rusya-Afrika zirvesi ve iş forumunun ardından geldi. Rusya Devlet Başkan Yardımcısı Anton Kobayakov, dün Rusya ve Afrika ülkeleri 2 günde toplam maliyeti 800 milyar ruble (72 milyar TL) olan 50'den fazla anlaşma imzalandığını açıklamıştı.

25/10/2019

<https://tr.sputniknews.com/afrika/201910251040472768-orta-afrika-topraklarinda-bir-rus-askeri-ussunun-acilmasi-olasiligini-degerlendiriyor/>

Putin: 30'dan fazla Afrika ülkesiyle askeri-teknik işbirliği anlaşmaları imzaladık

Soçi'de düzenlenen 1. Rusya-Afrika Zirvesi'nde konuşan Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, onlarca Afrika ülkesiyle askeri-teknik işbirliği anlaşmaları imzaladıklarını belirtti.

Putin, "Rusya, geniş yelpazede silah ve askeri teçhizat tedarik ettiğimiz 30'dan fazla ülkeyle askeri-teknik işbirliği anlaşmaları imzaladı. Bu tedariklerin bir kısmı karşılıksız olarak yapılıyor" dedi.

Afrikalı partnerlerin Rusya tarafından düzenlenen askeri-teknik forumlara ve tatbikatlara aktif katılım sağladığını ve geleceğin silah ve askeri teçhizatlarının örnekleriyle tanıştığını anlatan Rus lider, Rusya Savunma Bakanlığı'nın yüksek öğrenim kurumlarında 20'nin üzerinde Afrika ülkesinden askerlerin eğitim gördüğünün altını çizdi.

Putin, bu işbirliğinin stratejik ve uzun vadeli olduğunu ve bunun geliştirilmesinin Rus dış politikasının önceliklerinden biri olduğunu kaydetti.

Putin, konuşması sırasında Moskova'nın yerel çatışmaların çözümünde Afrika ülkelerinin rolünün artırılmasına yana olduklarını da belirterek, "Her zaman 'Afrika'nın sorunlarına Afrikalı çözümler' ilkesini izliyoruz. Bunu dün meslektaşlarımıza birçok kez ifade ettik. Bölgede terörle ortak mücadeleyi artırmalı ve Rusya ile Afrika ülkelerinin dışişleri bakanlarının katılımıyla yıllık toplantılar düzenlemeliyiz. BM Genel Kurulu'nda düzenli istişarelere, BM temsilcilerimiz arasındaki temasları sıklaştırmaya ve BM Güvenlik Konseyi'nin daimi olmayan Afrikalı üyeleriyle koordinasyona mutlaka devam edeceğiz" ifadelerini kullandı.

Soçi'de dün başlayan ve bugün sona erecek olan ilk Rusya-Afrika zirvesine Rusya Devlet Başkanı Putin ile Mısır Cumhurbaşkanı Abdülfettah el Sisi başkanlık ediyor.

Çin ve Batılı ülkelerin sağlam yatırımlar yaptığı kıtada tesirini arttırmak isteyen Rusya'nın Soçi'de düzenlediği zirveye 50'den fazla Afrikalı lider de katıldı. Etkinlik kapsamında 3000'den fazla temsilci pek çok anlaşma imzalayarak, nükleer enerjiden madencilığe kadar pek çok sektörde fikir alışverişi yapmayı planlıyor.

25/10/2019

<https://tr.sputniknews.com/rusya/201910241040463512-putin-30dan-fazla-afrika-ulkesiyle-askeri-teknik-iskirliqi-anlasmalari-imzaladik/>

Nijerya'da 147 çocuk daha işkenceden kurtarıldı

Batı Afrika ülkelerinden Nijerya'da Kur'an dersi veren ve rehabilite merkezi olarak kullanılan bir okula düzenlenen baskında kötü muameleye maruz kalan 147 kişi kurtarıldı.

Kaduna Eyaleti Polis Halkla İlişkiler Müdürü Yakubu Sabo, farklı suçlardan mahkum olan kişilerin rehabilite edildiği ve eğitim aldığı bir merkeze baskın düzenlendiğini açıkladı.

Sabo, baskında kadın ve erkek 147 mahkumun cinsel istismar ve işkence dahil kötü muameleye maruz kaldığını tespit ettiklerini belirtti.

Reuters'a göre kuralları ve denetimi sıkı olmayan söz konusu okulun müdürü gözaltına alındı.

Nijerya'da son bir ayda okul ve rehabilitasyon merkezlerine düzenlenen baskınlarda kötü muameleye maruz kaldığı tespit edilen yüzlerce kişi kurtarılmıştı. Son operasyonla birlikte söz konusu 'eğitim' merkezlerinden kurtarılanların sayısı bini aştı.

Son operasyonla ilgili Devlet Başkanı Muhammadu Buhari'nin ofisinden yapılan açıklamada "Hiçbir demokratik ülkede rehabilitasyon adı altında insanlara işkence yapılması tolere edilemez." denildi.

25/10/2019

<https://tr.euronews.com/2019/10/20/nijeryada-kur-an-egitimi-icin-gonderilen-147-kisi-iskenceden-kurtarildi>

Ruanda Soykırımı: Ruanda'da neler oldu? Batı'nın rolü ne?

Ruanda'da 800 bin kişinin hayatını kaybettiği soykırımın 25. yılı geride kaldı. Ruanda'nın etnik unsurları Tutsi ve Hutular arasında çıkan etnik çatışmaların üzerinden çeyrek asır geçti.

Hutu liderliğindeki hükümet ve milisler Ruanda'da 100 günde 800 bin kişiyi öldürdüğünde yıl 1994'tü, ancak Ruandalılar acılarını hiçbir zaman unutmadı. Çatışmaların başlangıç günü olan 7 Nisan ise soykırım günü olarak anılıyor.

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) verilerine göre öldürülenlerden 300 bini çocuktı. Çoğu dövülerek öldürüldü.

Peki Ruandalıların çeyrek asırlık acısı Ruanda Soykırımı nasıl gerçekleşti?

Ruanda'da ne oldu?

1990: Tutsilerin kontrolündeki Ruanda Yurtsever Cephesi'nden (RPF) isyancılar komşu ülke Uganda'nın topraklarının bir kısmını işgal ederek Ruanda topraklarına kattı. Bu başarı, bir Hutu olan Devlet Başkanı Juvenal Habyarimana'nın muhalefet partilerini yasallaştırmak için reformları hızlandırmasına neden oldu.

1993: Ruanda ve RPF arasında iç savaşı sonlandırmaya yönelik bir anlaşma imzalandı. Anlaşma aynı zamanda güç paylaşımını ve sığınmacıların dönüşünü öngörüyordu. Ancak Başkan anlaşmayı uygulamakta ayak diretti. İki taraf da birbirini uzlaşmayı engellemekle suçladı.

6 Nisan 1994: Başkan Habyarimana, bulunduğu uçağa yapılan bir roket saldırısıyla öldürüldü.

7 Nisan 1994: Başkana bağlı güçler ülkedeki gerilimi sakinleştirmeye çalışan ve ılımlı bir Hutu olan Başbakan Agathe Uwilingiwimana'yı öldürdü.

Habyarimana'nın ölümü sonrası Hutular tarafından Tutsilere ve ılımlı Hutulara karşı 100 gün süren şiddet eylemleri başladı. Bu sürede 800 bin insan öldürüldü. RPF yeni saldırılar yapmaya başladı.

RPF, 40 bin kişilik Hutu ordusunu ve 2 milyondan fazla sivil Hutu'yu Burundi, Tanzanya ve Zaire gibi ülkelere sürgün ettikten sonra Ruanda'nın kontrolünü ele geçirdi.

Temmuz 1994: Bir Hutu olan Pasteur Bizimungu'nun başkan ve RPF komutanı Paul Kagame'nin başkan yardımcısı olduğu yeni bir hükümet kuruldu. Kagame daha sonra 2000 yılında başkan olarak bu kez seçildi.

Aralık 1996: Ruanda'da ilk soykırım davası 'Ruanda için Uluslararası Ceza Mahkemesi' tarafından açıldı. (Bu mahkeme savaş suçu işleyenlerin yargılanması için Birleşmiş Milletler'in öncülüğünde kuruldu, çünkü Ruanda'daki yargı kurumları işlemez haldeydi.)

Fransa'da Ruanda Soykırımı için komisyon kuluyor

7 Nisan 2014: Dönemin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri General Ban ki-Moon Ruanda'dan olaylara zamanında müdahale edilmediği için özür diledi.

20 Mart 2017: Papa Francis Kagame'den 'kilisenin günahları ve başarısızlıkları' ifadesini kullanarak soykırımdaki rolünden dolayı özür diledi.

5 Nisan 2019: Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Ruanda'daki soykırımın araştırılması için tarihçilerden oluşan bir komisyon kurulmasını ve devlet arşivlerinin bu araştırma için açılmasını kararlaştırdı.

Birleşmiş Milletler, uluslararası kamuoyu tarafından 100 gün süren şiddet olayları ve soykırım süresince Ruanda'da barışı sağlamak için zamanında adım atmamakla suçlandı.

Belçika ve Fransa gibi ülkeler ise soykırımı destek verdiği için eleştiriliyordu. Macron, kurulacak komisyonun Fransa'nın 1990 ve 1994 yılları arasında Ruanda'daki gelişmelerle ilgili taahhütlerini ve oynadığı rolü inceleyeceğini açıkladı.

19/10/2019

<https://tr.euronews.com/2019/10/18/ruanda-soykirimin-25-yil-ruanda-da-neler-oldu-bati-rolu-ne-fransa-tarih-arastirma-komisyon>

Son yüzyılın en büyük mumya keşfinin detayları açıklandı

Mısır son yüzyılda bulunan en büyük mumya keşfinin detaylarını açıkladı.

Ülkenin güneyindeki Luxor kentinde 30 tarihi ahşap tabut ve içerisinde iyi derecede korunmuş mumyalarla birlikte bulunmuştu.

Bir Mısır antik eserler yetkilisi düzenlenen basın toplantısında arkeologların Luxor'un batı yakasındaki el-Asasif mezarlığında bulunun renkli ahşap tabutların içerisinde kadın, erken ve çocuk mumyalarının olduğunu açıkladı.

Yetkililer mumyaların milattan önce onuncu yüzyıla kadar uzanan 22nci Firavun hanedanlığı dönemindeki kadın ve erkek rahiplerle onların çocuklarına ait olduğunu açıkladı.

Önümüzdeki yıl Giza Piramitleri yanında açılması planlanan Büyük Mısır Müzesi'ne taşınmadan önce tabutlar restorasyondan geçirilecek.

19/10/2019

<https://tr.euronews.com/2019/10/19/son-yuzyilin-en-buyuk-mumya-kesfinin-detaylar-aciklandi>

Angola'nın yeşilliklerle kaplı 'cennet köşesi': Cuando Cubango Bölgesi

Afrika ülkesi Angola'nın güney doğusunda bulunan yeşilliklerle kaplı Cuando Cubango bölgesi, kendisine özgü bitki örtüsü ve içerisinde bulunan nehirlerle, Okavango Delta'sını besleyen can damarı durumunda. Explore Angola bu hafta Cuando Cubango'daydı.

Angola'nın başkenti Luanda, Atlas Okyanusu kıyısında bulunuyor. Cuando Cubango bölgesiyse buraya 800 kilometre uzaklıkta. Cuito Cuanavale Zafer Anıtı tüm ihtişamıyla önümüzde duruyor. Bu anıt, II. Dünya Savaşı'ndan sonra bölgede yaşanan en büyük çatışmalar anısına yapılmış.

Joaquim Mulonzeno Quim, Cuito Cuanavale Savaş Anıtı Rehberi:

"Cuito Cuanavale Savaşı'nın amacı Afrika'nın güney bölgelerine bağımsızlığını kazandırmak için yapıldı. Nelson Mandela Namibya'ya bağımsızlığını kazandırdı ve Güney Afrika'daki ırkçılığa son verdi. Angola'nın eski Devlet Başkanı José Eduardo dos Santos, Cuito Cuanavale Savaşı'nın çok uluslu olmasına dikkat çeker ve bu mücadeleye her zaman saygı gösterilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Daha önce düşmanlar tarafından işgal edilen Cuito Cuanavale'de şimdi yeni bir hava alanı yükseliyor. Burası Angola'nın eko-turizm merkezi. Botswana'daki Maun ve Zimbabwe'deki Victoria Şelaleleri ile bölgesel bir üçgen oluşturuyor.

Angola hükümeti bu bölgenin altyapısına yatırım yapmış. Barışın hakim olduğu bu coğrafyada suyun yayılmasıyla birlikte etrafta artık villalar ve verimli tarlalar bulunuyor. Şu anda Cuanavale ve Cuito nehirlerinin birleştiği noktadayız. Bu nehirler bölgenin hazinelerini dünyaya açmak için stratejik bir öneme sahip.

Joao Baptista Gime Sebastiao, Okavango Havzası Turizm Merkezi Müdür Yardımcısı:

"Vahşi doğa, manzara ve nehirler... Tüm dünyaya Angola'nın güzel bir turizm merkezi olduğunu gösterme vaktinin geldiğini düşünüyoruz. 2 tane ulusal parkımız var. 9000 kilometre karelik Kaza Projesi... Bu proje güney bölgedeki beş ülke olan Angola, Botswana, Namibiya, Zambiya ve Zimbabwe'yi içine alıyor. Bu proje bölgedeki biyolojik çeşitliliği korumak ve uluslararası seviyede bir turizm merkezi oluşturmak için başlatıldı.

Quando Cubango bölgesini Namibyalı bir girişimci olan Stefan van Wyk ile keşfetmeye devam ediyoruz. Kendisi Cubango Nehri'nin bir kolu üzerinde Cuatir'de doğal rezervlere sahip. Stefan'ın arazisi biraz uzakta. Burada bir uçuş gerçekleştiren Stefan bölgedeki potansiyeli hemen keşfetmiş.

Stefan van Wyk, Girişimci/Doğasever:

"Okavango Delta'sını Cuito ve Cubango nehirleri besliyor. Bu iki nehir daha sonra birleşerek Okavango Nehri'ni oluşturuyor. Bu nehirde meydana gelen irili ufaklı taşkınlar Okavango Delta'sındaki ekosistem için hayati öneme sahip."

Gül ağacı ve diğer değerli ağaçlarla dolu ormanların içinden saatlerce ilerleyerek gece kamp alanına varıyoruz. Günün ağarmasıyla birlikte bu dev bozkır da uyanıyor.

Zengin doğasının yanı sıra bölgede insanlara saldırmayan birçok vahşi hayvan türü bulunuyor. Rehberimiz, kampta bulunan sensörlü kameralara takılan hayvanların fotoğraflarını bizlere gösteriyor.

Stefan van Wyk, Girişimci/Doğasever:

"Şu anda Cuatir Nehri'nin taşarak suladığı arazide bulunuyoruz. Buraya yerleştirdiğimiz kameralar bize bölgeden ne tür hayvanların geçtiğini bildiriyor. Size bazı fotoğraflar göstereyim. Bakın buradan kır atı, antilop, sitatunga, leopar, çita, yabancı köpek ve kamış antilobu geçmiş."

Başkent Luanda ya da bölgenin merkezi Menongue'nin uzağındaki köylerde hayat her zamanki gibi sessiz ve sakin bir şekilde devam ediyor.

"Stefan, burayı keşfettiğin zaman çok sıra dışı bir yer bulduğunun farkına vardın değil mi?"

Stefan van Wyk, Girişimci/Doğasever:

"Nambiya'daki her şeyimi satıp buraya gelerek yeni bir hayata başladım. Bunu doğa için yaptım, ben vahşi doğanın bir koruyucusuyum. Bu gördüğünüz bölge el değmemiş bakir bir alan. Burası dünyada el değmemiş en büyük doğal bölgelerden bir tanesi. Burası adeta bulunmaz bir nimet."

16/10/2019

<https://tr.euronews.com/2019/10/16/angolanin-yesilliklerle-kapli-cennet-kosesi-cuando-cubango-bolgesi>

Tunus'un yeni cumhurbaşkanı Anayasa Profesörü Kays Said oldu

Arap Baharı'nın doğum yeri olarak bilinen Tunus'ta düzenlenen cumhurbaşkanı seçiminin ikinci turunda, sandık çıkış anketlerine göre bağımsız aday Kays Said açık ara farkla ülkenin yeni cumhurbaşkanı oldu.

Tunuslu Emrhod Kamuoyu Araştırma Şirketinin yayınladığı sandık çıkış anketine göre, Anayasa Hukuku Profesörü Kays Said oyların yüzde 72,53'ünü alarak ülkenin yeni cumhurbaşkanı seçildi.

Diğer aday, medya patronu Nebil el-Karvi'nin ise oyların yüzde 27,47'sini aldığı belirtildi.

Tunus'ta seçimleri yöneten Yüksek Seçim Komisyonu (YSK), katılım oranını yüzde 57,8 olarak açıkladı. YSK'nin ilk resmi sonuçları 16 Ekim'e kadar açıklaması gerekiyor.

Bağımsız Kays Said kimdir?

Tunus'un 2014'te hayata geçirdiği ve "Arap dünyasının en demokratik anayasası" olarak nitelenen metnin mimarlarından 61 yaşındaki Kays Said, seçimlerde klasik anlamda, poster, afiş tanıtım ve benzeri bir kampanya yürütmeyi reddetti.

Tunus'un sahil bölgesindeki Nabil vilayetine bağlı Beni Hiyar kentinde 1958'de doğan Said, eğitimini hukuk, uluslararası hukuk ve anayasa üzerine tamamladı.

Üniversitede anayasa hukuku ve uluslararası hukuk alanında ders veren ve akademik çalışmalar yapan Said, 1989-90 yıllarında Arap Birliğine hukuki danışmanlık hizmeti verdi.

Said ayrıca Arap dünyası içinde en fazla kişisel hak ve özgürlüğü içeren, 2014'te hayata geçen Tunus Anayasası'nı inceleyen uzmanlar komitesinde yer aldı.

Seçim kampanyası sırasında herhangi bir siyasi partiyle ittifak kurmaktan uzak duran Said, iş dünyasının ve devletin adaylara sağladığı cumhurbaşkanlığı kampanya ödeneğini de reddetti.

Anayasa Profesörü Said'in, "siyasette ahlak, yolsuzlukla mücadele, kanun devleti" gibi konularda klasik Arapçayı ısrarla ve beceriyle kullanarak seçim kampanyasında halka sunduğu vaatler dikkati çekti.

Kays Said, 2011'de Arap Baharı'nın fitilini ateşleyen Tunus'ta sıkça kullanılan "Halk rejimin yıkılmasını istiyor" sloganından esinlenerek seçim kampanyasında "Halk istiyor" ifadelerini tercih etti.

Tunus'taki cumhurbaşkanlığı ve parlamento arasında paylaştırılmış yönetim sisteminde reform yapmak Said'in kampanya vaatleri arasında yer aldı. Said'in birinci turda elde ettiği üstünlüğün ardından Tunus'taki çok sayıda parti ve isimden Said'e destek geldi.

Cumhurbaşkanı seçimini üçüncü sırada tamamlayan ve parlamento seçiminin galibi Nahda Hareketi, Said'e desteğini açıklayan en büyük oluşum olarak öne çıktı. Bunun yanı sıra Tunus'un 2011'de gerçekleştirdiği devrimin destekçisi çok sayıda cumhurbaşkanı adayı ve siyasi parti de cumhurbaşkanı seçiminde Said'in yanında yer aldı.

Sistemin içinde sisteme karşı

Öte yandan Tunus'ta 6 Ekim'de düzenlenen parlamento seçimlerinde Kays Said, sandığa gitmeyerek boykot kararı almıştı. Said'in iletişim ofisinden yapılan açıklamaya göre, Kays Said'in şahıslara dayanan seçim yapılmasını savunduğunu ancak parlamento seçimlerinin partilere ve listelere dayandığını, bu nedenle boykot kararı aldığı paylaşılmıştı.

Tunus'ta 15 Eylül'deki cumhurbaşkanı seçiminin birinci turunda diğer adayların karşısında kazanması zayıf ihtimal şeklinde değerlendirilen Kays Said, oyların yüzde 18,4'ünü alarak birinci olmuştu.

13/10/2019

<https://tr.euronews.com/2019/10/13/tunus-un-yeni-cumhurbaskani-anayasa-profesoru-kays-said-oldu>

Nobel Barış Ödülü, Etiyopya Başbakanı Ali'nin oldu

2019 Nobel Barış Ödülü, Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed Ali'ye verildi. Ali, Eritre ile yıllardır devam eden sınır anlaşmazlığını çözme konusundaki çabaları nedeniyle ödüle layık görüldü. Ali, "Onur duyduğum ve heyecanlandım. Bu, Afrika'ya, Etiyopya'ya verilen bir ödül" ifadelerini kullandı.

Geçen yıl göreve gelen Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed Ali, komşu Eritre ile olan sınır çatışmasını çözmeye yönelik çabaları nedeniyle Nobel Barış Ödülü'ne layık görüldü.

Nobel Komitesi'nden yapılan açıklamada, "Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed Ali, barış ve uluslararası işbirliği konusundaki çabaları ve özellikle komşu Eritre ile olan sınır çatışmasını çözmedeki kararlı inisiyatifi nedeniyle ödüle layık görüldü. 2019 Nobel Barış Ödülü aynı zamanda Etiyopya'da, Afrika'nın doğu ve kuzeydoğu bölgelerindeki barış ve uzlaşma için çabalayan tüm tarafları takdir ediyor" denildi.

Ali'nin, Eritre Devlet Başkanı Isaias Afwerki ile yakın işbirliği yaparak yıllar süren anlaşmazlığı bitirdiğine dikkat çeken Komite, "Etiyopya'da daha yapacak çok iş olsa da, Abiy Ahmed daha iyi bir yaşam ve daha parlak bir gelecek konusunda pek çok vatandaşa umut verecek önemli reformlara imza attı. Uzlaşmayı, dayanışmayı ve sosyal adaleti destekledi. Ödül Komitesi, şimdi Ali'nin çabalarının takdiri hak ettiğini ve teşvik edilmeye ihtiyacı olduğuna inanıyor. Ödülün, Ali'nin barış ve uzlaşma konusundaki çabalarını güçlendireceğini umuyoruz" ifadelerini kullandı.

Ali, 900 bin dolar değerindeki ödölünü, 10 Aralık'ta İsveç'in başkenti Oslo'da düzenlenecek bir törenle alacak.

ALİ: ONUR DUYDUM

Abiy Ahmed Ali, Nobel kazanması karşısında "Onur duydum ve heyecanlandım" yorumunu yaptı.

Nobel Komitesi Sekreteri ile bir telefon görüşmesi gerçekleştiren Ali, "Çok teşekkür ederim. Bu, Afrika'ya, Etiyopya'ya verilen bir ödöl. Afrika'nın diğer liderlerinin, kıtamızda barışı inşa etme süreci üzerinde çalışmak için bunu olumlu bir yönde alacağını hayal edebiliyorum. Çok mutluyum ve haberler beni çok heyecanlandırdı. Çok teşekkür ederim, bu büyük bir takdir" dedi.

GÖREVE GELİNCE BARIŞ VAAT ETMİŞTİ

Abiy Ahmed Ali, işbaşına geldiğinde Eritre'yle barış yapmayı vaat etmişti.

Etiyopya ile Eritre arasındaki sınır anlaşmazlığı Eritre'nin 24 Mayıs 1993'te bağımsızlık ilanı sonrasında başladı.

Etiyopya'nın 1998 yılında Badme bölgesine yaptığı askeri operasyon iki ülke arasında kanlı bir savaşın fitilini ateşledi. 1998'de başlayıp iki yıl süren Etiyopya-Eritre savaşında onbinlerce kişi hayatını kaybetti.

2000 yılında Cezayir'de imzalanan barış anlaşmasıyla savaş son bulsa da Badme bölgesinin aidiyeti konusunda somut anlaşma olmadı. 2016 yılına kadar yerel ve kısa zamanlı devam eden çatışmalar 2018 yılı ile beraber yerini müzakere ve diplomasi trafiğine bıraktı. İki ülke liderlerinin 20 yıl sonra ilk defa bir araya gelmesi ile başlayan görüşmeler iki ülke ilişkilerinin normalleşmesinin yolunu açtı.

9 Temmuz 2018 tarihinde Eritre'nin başkenti Asmara'da Ertire Cumhurbaşkanı Isaias Afewerki ile Abiy Ahmet Ali dostluk ve barış anlaşması imzaladı.

11/10/2019

<https://tr.sputniknews.com/dunya/201910111040371258-nobel-baris-odulu-sahibini-buldu/>

Suriye hareketi hakkında Türkiye'yi kınayan Mısır, Arap Birliği'ni olağanüstü toplantıya çağırđı

Mısır, Türkiye'nin Suriye topraklarında başlattığı 'Barış Pınarı Harekati'ni şiddetle kınarken Arap Birliği'ni olağanüstü toplantıya çağırđı.

Mısır Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada "Mısır, Türkiye'nin Suriye topraklarına düzenlediği saldırıyı en güçlü şekilde kınadı." denildi. Bakanlık "kardeş Arap devletinin egemenliğine yönelik operasyonun küstah ve kabul edilemez bir saldırı" olduğunu bildirdi. Bakanlık, Mısır'ın Arap Birliği üyelerini olağanüstü toplantıya çağırđığını da açıkladı.

Türkiye'nin günlerdir konuşulan Suriye'nin kuzeydoğusundaki askeri operasyonu çarşamba günü başladı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Fırat'ın doğusundaki operasyonun başladığını sosyal medya üzerinden duyurdu. Erdoğan, "TSK, Suriye'nin kuzeyinde PKK/YPG ve DEAŞ terör örgütlerine karşı 'Barış Pınarı Harekati'ni başlatmıştır." dedi.

Arap Birliği'nin amacı, Arap ülkeleri arasındaki işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmek ve Arap dünyasını ilgilendiren konularda ortak tutum geliştirmek. Örgütün üyeleri ise şu ülkeler: Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Cezayir, Cibuti, Fas, Filistin, Irak, Katar, Komorlar, Kuveyt, Libya, Lübnan, Mısır, Moritanya, Oman, Somali, Sudan, Suriye (Üyeliđi askıya alınmıştır), Suudi Arabistan, Tunus, Ürdün ve Yemen.

09/10/2019

<https://tr.euronews.com/2019/10/09/turkiyeyi-kinayan-misir-arap-ligini-olaganustu-toplantiya-cagirdi>

Afrika'nın ilk akıllı telefon fabrikası kuruldu

Açılışta konuşan Ruanda Devlet Başkanı Paul Kagame, ürünlerin iki yıla yayılan taksitlerle satın alınabileceğini ve bunun teknolojiye erişimi kolaylaştıracağını söyleyerek, "Akıllı telefonlar artık lüks değil. Hızlıca günlük hayatımızın bir gerekliliği oluyorlar" ifadesini kullandı.

Ruanda, halkının teknolojiye daha ekonomik erişimi için Afrika'da ilke imza atarak akıllı telefon fabrikası kurdu.

Ruanda'nın akıllı telefon fabrikası Afrika'da ilk olma özelliği taşıyor.

08/10/2019

<https://tr.sputniknews.com/foto/201910081040341543-afrikanin-ilk-akilli-telefon-fabrikasi-kuruldu/>

Nil Nehri görüşmeleri yarıda kesildi; Mısır uluslararası arabulucu çağrısında bulundu

Sudan, Mısır ve Etiyopya arasında Nil Nehri üzerine inşa edilmekte olan Hedasi Barajı (Rönesans Barajı) ile ilgili yürütülen müzakereler tamamlanmadan sona erdi. Kahire, 'adil ve dengeli bir anlaşmaya varılmasına katkı sağlamak' için uluslararası arabuluculuk çağrısında bulundu.

Toplantının yarıda kesilmesinin ardından Mısır Su Kaynakları ve Sulama Bakanlığı, "Etiyopya'nın, Mısır'ın yararına olan tüm önerileri reddetmesi nedeniyle görüşmeler çıkmaza girdi." açıklamasında bulundu.

Müzakere sürecinde ne oldu? Tartışmaların Mısır ve Etiyopya arasında alevlenmesi üzerine görüşmeler sona erdi.

Taraflar karşılıklı olarak birbirini suçladı. Doğu ve Kuzey Afrika'nın üç büyük ülkesinin sulama bakanları, 3 günlük sürecek müzakereler için önceki gün Sudan'ın başkenti Hartum'da müzakere masasına oturdu.

Etiyopya, 2011'de Nil'in iki kolundan Mavi Nil'in yatağını değiştirerek Hedasi Barajı inşasına başlamamıştı.

Afrika boynuzunda yer alan Etiyopya, devasa hidroelektrik barajından 6 bin megavatlık güç üretmek ve kıtanın en büyüğü olmak istiyordu.

Ancak inşaat, bölge ülkeleri arasında nehrin sularının paylaşımı ve kullanımı konusundaki tartışmaları yeniden gündeme getirdi.

Kahire yönetimi, Hedasi Barajı'nın Mısır'ın tek su kaynağı olan, ekonominin can damarı niteliğindeki Nil Nehri'ndeki payına muhtemel olumsuz etkilerinden ve suyu kısıtlamasından endişe ediyor.

"Etiyopya'nın ısrarları nedeniyle görüşmeler çıkmaza girdi". Mısır Sulama Bakanlığı Sözcüsü Muhammed el Sebai, Etiyopya'nın Hartum'daki görüşmelerde yeni öneriler sunduğunu ve bunların barajın doldurulması ve çalıştırılmasına ilişkin önceden uzlaşılan tüm noktalardan geri dönülmesi anlamına geldiğini dile getirdi.

Sebai, Etiyopya'yı 3 ülke arasında anlaşmanın imzalandığı 2015'ten bu yana müzakere sürecini engellemekle suçladı.

Bakanlık Sözcüsü, Mısır'ın 3 ülke arasında arabuluculuk yapacak uluslararası bir tarafın görüşmelere katılmasını öngören anlaşmanın 10'uncu maddesinin uygulanmasını talep ettiğine de dikkati çekti.

Sisi: Mısır, Nil Nehri üzerindeki haklarını koruyacak. Mısır Cumhurbaşkanı Abdulfettah el Sisi, ülkesinin Nil Nehri sularıyla ilgili tüm haklarını korumak için siyasi alanda gerekli tüm önlemleri alacağını belirtti.

Hartum'da olumlu bir gelişme kaydedilmediğini belirten Sisi, Twitter hesabından yaptığı paylaşımda, "Mısır, tüm kurumlarıyla birlikte ülkenin Nil Nehri üzerinde sahip olduğu hakları koruyacaktır. Bu kurumlar, siyasi alanda gerekli tüm tedbirleri alacaktır." ifadesini kullandı.

Mısır Cumhurbaşkanlığı, Beyaz Saray'ın "Hedasi Barajı konusunda sürdürülebilir bir anlaşmaya varılması için yürütülen müzakerelerin desteklendiği" yönündeki açıklamasının memnuniyetle karşılandığını bildirdi. Ayrıca ABD'nin bu konuda etkin rol oynamasına ihtiyaç duyulduğu kaydedildi.

Mısır'ın arabulucu teklifine Etiyopya'dan ret. Mısır makamları hangi ülkenin arabulucu olmasını istedikleri konusunda adres göstermedi ancak Mısır Cumhurbaşkanlığı ABD'yi işaret etti.

Ancak Etiyopya Sulama Bakanı Seleshi Bekele, Mısır'ın bu talebini reddetti.

Bekele, "Neden yeni ortaklara ihtiyaç duyuyoruz ki? Müzakereleri belirsiz bir süre için uzatmak mı istiyor musunuz?" sözleriyle Kahire'ye sert tepki gösterdi.

Sudan tansiyonu düşürmeye çalıştı. Taraflar arasındaki tansiyonu düşürmeye çalışan ve dili yumuşatan Sudan Sulama Bakanı Yasir Abbas, Etiyopya'nın barajın doldurulma süresinin 4 ila 7 yıl olmasını önerdiğini belirtti.

"Toplantılar bizim açımızdan teknik konularda çok başarılı oldu." diyen Abbas, bazı rakamlarda ve kullanılmasına izin verilen suyun alt sınırı, barajın doldurulacağı mevsim ve ay konularında ihtilaflar olduğunu aktardı.

Teknik komitenin üç ülke arasındaki anlaşmazlıkları giderecek kapasitede olduğunu ifade eden Abbas, komitenin bu sorunları gidermek için çalışmalarına devam etmesi gerektiğini dile getirdi.

Abbas, üç ülkenin Hedasi Barajı'nın doldurulması için en iyi çözümü bulmasını umut ettiğini, aksi halde Etiyopya, Mısır ve Sudan'ın bundan etkileneceğini söyledi.

Sudan Sulama Bakanı, anlaşmazlıklara rağmen büyük yol katedildiğini ve ülkelerin sulama bakanlarının görüşmeleri sürdürme konusunda anlaşacağını ifade etti.

06/10/2019

<https://tr.euronews.com/2019/10/06/nil-nehri-gorusmeleri-kesildi-misir-uluslararası-arabulucu-cagrisi-sudan-etiyopya-baraj>

Mısır'da kanalizasyon kazarken 2 bin 200 yıllık tapınak keşfedildi

Mısır'da arkeologlar Firavun IV. Ptolemy'ye ait olduğuna inanılan 2 bin 200 yıllık bir tapınak keşfetti.

Bir kanalizasyon kazısı sırasında anıt mezarın bulunduğu, 29 Eylül'de Antik Eserler Bakanlığı'nın sosyal medya sayfasında duyuruldu.

Açıklamaya göre Yukarı Mısır olarak bilinen, ülkenin güneyindeki Sohag bölgesinde Kom Şakau köyünde inşaat işçileri kanalizasyon kazısı yaparken eski bir mezar olduğu anlaşılan bir yapıya denk geldi.

Keşifle birlikte durdurulan çalışmalar sonrası arkeologlar taşlara kazınmış yazıtlardan elde ettikleri metin parçalarında Mısır'ı yöneten Prolemaic hanedanına mensup dördüncü firavun olan Ptolemy'nin ismini tespit etti.

Ekip şu ana kadar tapınağın bir kuzey-güney, bir doğu-batı duvarıyla güneybatı köşesini gün yüzüne çıkarmayı başardı. Kireçtaşından inşa edilen köşe duvarında 'Nil Nehri'ni taşıran Hapi tanrısı'nın kuşlar ve çiçeklerle çevrelenmiş figürü kazınmış.

Uzmanlar Nil Nehri'nin batı kıyısında yer alan tapınaktan geri kalanların ortaya çıkarılması için çalışmalarını sürdürüyor.

IV. Ptolemy'nin Mısır'ı milattan önce 221 ve 204 yılları arasında yönettiğine inanılıyor. Yönetimi sırasında askeri yönden pek başarılı olmadığı düşünülen firavunun eğlence ve sanata daha düşkün olduğu biliniyor.

Eski kayıtlarda firavunun insan gücüyle çalışan tarihin en büyük gemisini inşa ettirdiği belirtiliyor. Kale anlamına gelen "tessarakonteres" isimli gemide 40 kürek bankı 4 bin kürekçi bulunuyordu.

06/10/2019

<https://tr.euronews.com/2019/10/06/misir-kanalizasyon-kazarken-2-bin-200-yillik-tapinak-kesfedildi-firavun-donemi-piramitler>

Tanzanya'daki Burundili göçmenlerin kitlesele halde ülkelerine geri dönüşü başladı

Burundili yaklaşık 600 göçmen, Tanzanya'daki göçmen kamplarında kötü muamele ve özellikle kadınlara yönelik tecavüz vakalarının artması üzerine bu ülkeyi terk etti.

Reuters, Tanzanya polisinin şiddet ve kötü muamele uygulamalarından şikayetçi Burundili göçmenlerin, kampları terk edip, kitlesele olarak anavatana geri dönüşe geçtiğini duyurdu.

Tanzanya ve Burundi yönetimleri, ağustos ayında kamplarda yaşayan 200 bine yakın Burundili göçmenin arzu etmeleri halinde, hiç bir baskıya uğramadan ülkeye geri dönüşlerinin kolaylaştırılması konusunda uzlaşmıştı.

BM'nin Burundi ile ilgili geçen ay yayınladığı bir raporda, güvenlik güçlerinin tecavüz, işkence ve ölüme sonuçlanan saldırılarının oldukça yaygın olduğu belirtilerek, 2020 yılında Burundi'de düzenlenecek seçimler öncesi gerilimin artabileceği uyarısında bulunmuştu.

BM Mülteciler Yüksek Komiserliğinin 31 Ağustos tarihli son verilerine göre, ülkedeki şiddet olaylarında binden fazla insan öldü, 400 bin kişi evlerini terk etmek zorunda kaldı.

Burundi'de Devlet Başkanı Pierre Nkurunziza'nın 2034 yılına kadar görevde kalmasına imkan veren anayasa değişikliği referandumunda geçen yıl "evet" sonucu çıkmıştı.

Bu durumda Nkurunziza'nın eski görev süreleri sayılmayacak, 2020 ve 2027'deki seçimleri kazanması halinde 2034 yılına kadar görevde kalabilecek.

04/10/2019

<https://tr.euronews.com/2019/10/04/tanzanya-daki-burundili-gocmenlerin-kitlese-halde-ulkelerine-geri-donusu-basladi>

Euronews Özel: Libya'daki mülteci krizi ve Birleşmiş Milletler'in ülkedeki rolü

Muammer Kaddafi'nin 2011'de devrilmesinden bu yana iç savaşa sahne olan Libya'da en büyük sorunların başında mülteci konusu geliyor.

Evlerini terk edip Avrupa'ya ulaşmak isteyen on binlerce kişi gözetli merkezlerinde 'insanlık dışı' şartlar altında yaşıyor.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) yürüttüğü operasyonlarla onlara yardımcı olmaya çalışan kurumların başında geliyor. Ancak gelinen noktada ihmallerin yaşandığı ve mülteci krizinin giderek derinleştiği ifade ediliyor.

Euronews, farklı gruplar arasında çatışmaların devam ettiği Libya'ya giderek kamplardaki dramı ve mültecilerin yaşadığı şartları araştırdı.

Oturum alamayanlar intihar ediyor

Libya'daki gözetli merkezlerinin çoğu milisler ve insan kaçakçıları tarafından kontrol ediliyor. 2018'in Eylül ayından bu yana en az 6 gözetli merkezinde şiddet olayları yaşandı. Burada kalanlar da kaçmak zorunda kaldı.

Güvenli bölgelere tahliye edilmeyen sığınmacıların tek seçeneği denizi aşarak Avrupa'ya ulaşmak. Ancak bu yolculukların da ölümle sonuçlanma riski çok büyük.

Başkomiser Abdelnaser Ezam, yanlış politikaların mültecileri intihara sürüklediğini söylüyor:

"Yakın dönemde Somali'den bir mülteci burada kalıyordu. 2 yıl boyunca buradaydı. UNHCR ekibi gelerek ona burada yerleşme hakkının bulunmadığını bildirdi. Bunun üzerine o kişi kendini yakarak intihar etti. 2 gün ağır yaralı olarak yaşadı sadece. Mülteciler bunun gibi bunalımlar yaşıyor. Çünkü onlar UNHCR tarafından kayıtları yapıldığında otomatik

olarak kabul edileceklerini düşünüyor. Bir kişinin 2.5 yıl burada kaldıktan sonra kabul edilmemesi bir sürpriz. Aslında bu bir sorun."

Savaşta kaçan ve güvenli bölgelere tahliye edilmek için işlemleri devam eden mültecilerle ilgili ihmallerin olduğuna şahit oluyoruz. Trablus merkezli hükümetle çalışan UNHCR'ye bu süreçte neden şeffaf bir politika izlenemediğini soruyoruz. Ayrıca kamplarda yaşayanların hikayelerini dinliyoruz.

Avrupa Birliği, Afrika için Acil AB Güven Fonu kapsamında Libya'daki mültecilere yardım ediyor. Birlik, Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ve UNHCR ile birlikte bölgede koordineli çalışıyor.

Ülkedeki iki başlı yönetimden biri UNHCR'yi ve Libya'daki faaliyetlerini tanımıyor.

Yaklaşık 5 bin kişi tahliye edilmeyi bekliyor

Libya'da 50 binden fazla kayıtlı mülteci ve sığınmacı var, yüzde 91'i şehirlerde yaşıyor. Onlardan 4 bin 673'ü sayıları 26-30 arasındaki gözaltı merkezlerinde adeta 'hapis hayatı' yaşıyor. Bu kamplardaki insan hakları ihlalleri ciddi boyutlara ulaştı.

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği de güvenlik garantisinin olmadığı bu topraklarda çalışmalarını sürdürüyor. Trablus yakınlarında bu yılın Nisan ayında Kasr bin Gaşir'de patlak veren olaylarda mültecilerin isyancılar tarafından ayırım gözetmeksizin öldürüldüğü rapor edildi.

UNHCR bölgeden 325 kişiyi tahliye etmeyi başardı. Ancak onların gönderildiği Ez-Zaviye kampında işkence iddiaları gündeme geldi. Göçmenler bu yılın Haziran ayında kamptaki şartları protesto ettikleri sırada milisler tarafından öldürüldü. UNHCR'ye göre, Libya'daki mülteci sayısı 268 binin üzerinde.

Diğer yandan yerlerinden edilen mültecilerin yeniden yerleşimlerinin sağlanmasının 30 yılı bulacağı tahmin ediliyor.

Mülteci programlarıyla ilgili yolsuzluk iddiaları

Mültecilerle ilgili yürütülen çalışmalarda hem Libya'daki kaynaklardan hem de uluslararası yardım uzmanlarından yapılan suçlamalar şu şekilde:

- Kentsel bağlamda yaşayan göçmenlere karşı ayrımcılık
- Tahliye tesislerinde yolsuzluk
- Milliyetlere dayalı koruma sistemi

-Yüzlerce göçmenin mesajı cevapsız bırakıldı

-Şişirilmiş fiyatlara satın alınan dizüstü bilgisayarlar (bazılarının değeri 5 bin 800 dolardan fazla)

03/10/2019

<https://tr.euronews.com/2019/10/03/euronews-ozel-libyadaki-multeci-krizi-ve-birlesmis-milletler-in-ulkedeki-rolu>

'Sevakin Adası, Türk askeri üssü olmayacak'

Sudan'ın eski Cumhurbaşkanı Ömer el Beşir'in Türkiye'ye Sevakin Adası'nı askeri üs olarak kullanabileceği vaatlerinde bulunduğunu iddia eden Sudanlı uzmanlar, adada askeri üs yapılmasının kabul edilemez olduğunu belirtti.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2017 sonunda gerçekleştirdiği Sudan ziyareti sırasında, Osmanlı dönemine ait tarihi eserlerin restorasyonu amacıyla Sevakin Adası'nın Türkiye'ye tahsis edilmesini istemişti.

El Beşir, bu teklife sıcak bakmıştı. Adada tarihi eserlerin restorasyonu yanı sıra, kapsamlı bir altyapının inşaatı da öngörülüyordu. Sudan'da halk ayaklanması sonucu gerçekleşen darbe Sevakin Adası'yla ilgili soru işaretlerini beraberinde getirmişti.

El Beşir döneminde yapılan anlaşmalar geçerliliğini koruyor mu? Türkiye'nin adadaki varlığının geleceği ne olacak?

Sudan Ulusal Ümmet Partisi Başkan Yardımcısı Fadlallah Furma, Sputnik'e açıklamasında, "Ömer el Beşir döneminde birçok ulusal konuyla ilgili politikacıların veya halkın görüşü sorulmuyordu. Bize Türk mirası kaldı. Korunması yönünde ortak çalışma çok güzel bir şey. Ama Sevakin'in başka amaçlar için kullanılması kesinlikle kabul edilemez. Türkiye veya başka bir ülkeye ait olsun bu adada askeri üs yapımı mümkün değil. Kızıl Deniz hassas bir bölge, tüm dünya için ulaşım koridoru, yabancı askeri üs varlığı da dünya yasalarına aykırı" yorumunda bulundu.

Sudanlı güvenlik uzmanı Celal Yaver, Türkiye ve Sudan arasında yapılan görüşmelerde, askeri üs konusunun kesinlikle masaya yatırılmadığını belirterek Sputnik'e açıklamasında şunu dedi:

"Her zaman sadece tarihi eserlerin restorasyonu konusu değerlendirilmişti. Ada uzun süre boyunca bakımsız kalmıştı. Şimdi turistler ve arkeologlar ilgi gösteriyor. Bugün askeri üsle ilgili medyada yapılan tüm tartışmalar, Katar-Türkiye-Sudan ve Suudi Arabistan-BAE-Mısır olmak üzere iki eksen arasındaki enformasyon savaşının bir parçası."

Arap-Afrika Demokratik Kültür İnşa Merkezi Başkanı Muhammed Mustafa, geçici hükümetin eski Sudan hükümeti ile yabancı ülkeler arasında yapılan tüm anlaşmaları feshedebileceğini söyledi.

Sputnik'e konuşan Mustafa, "Ömer el Beşir rejimi, yaptırımlara ve sorunlara yol açtı. Uluslararası Ceza Mahkemesi, ona karşı suçlamalar yöneltti. Bu yüzden iktidarda kalmak için mümkün olan ve olmayan her şey yaptı. Bu her zaman ulusal çıkarlara uygun

01/10/2019

<https://tr.sputniknews.com/analiz/201910011040301172-sevakin-adasi-turk-askeri-ussu-olmayacak/>

